

MESLEK SEÇİMİ İLGİSİ TUTUMU

NE KADAR FARKINDAYIZ ?

Meslek seçimi bir bireyin hayatında vereceği en önemli kararlardan biridir. Seçilen meslek bireyin hayatını EKONOMİK, KİŞİSEL, SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK boyutlardan etkilemektedir.

Ortalama olarak yaşamımızın **10.000** gününü mesleğimiz için harcamaktayız.

MESLEK SEÇİMİ HAYATIMIZDA NELERİ ETKİLER?

Kişinin o alanda iş bulma olasılığını etkiler.

Kişinin başarı ve başarısızlığını etkiler.

Kişinin işinden hoşlanıp hoşlanmadığını belirler.

Meslek seçimi hayatın diğer yönlerini de etkiler. (Eşinizin seçimini, yaşadığınız mekan vb).

Bireyin dünya görüşünü ve değer yargılarını belirler.

Tatil ve dinlenme sürenizi belirler.

Sağlık durumunuzu etkiler.

Toplumdaki statünüzü ve rollerinizi belirler.

MESLEKLER HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

- * Mesleğin Gerektirdiği Başlıca Faaliyetler: Bütün gün, hafta ve ay boyunca yapılan tipik iş nedir? Bu işte çalışan insanların yapmak zorunda olduğu ne gibi faaliyetler var? Birinci derecede insanlar mı yoksa objeler mi meşgul olunmaktadır? Bireye getirdiği sorumluluklar vb.
- * Çalışma Ortamı ve Koşulları: İş nasıl bir ortamda yürütülmektedir? Kapalı bir mekanda mı, açık havada, arazide vb. bir ortamda mı çalışıyoruz?
- * Çalışanlarda Aranılan Nitelikler: Yaş, cinsiyet, boy, ağırlık, duyu organlarının hassaslığı gibi nitelikler yüzünden bir sınırlama ya da tercih durumu var mı? İş ne gibi yetenekler gerektiriyor.
- * Mesleğe Hazırlanma ve Giriş Nasıl Olmaktadır?: Meslek nasıl bir eğitim gerektiriyor? Eğitimi veren kurumlar, eğitimin süresi, bu okullara giriş koşulları vb.
- * Meslekte İlerleme ve Kazanç Durumu: Mesleğin başlangıçtaki statüsü nasıldır? İlerleme olanağı ne kadardır? Meslek ömür boyu sürecektir nitelikte midir?
- * İş Bulma Olanağı ve Mesleğin Geleceği: Mesleğe mensup insanların sayısı ve ülkemizde duyulan ihtiyaç nedir? Örneğin; günümüzde günün koşullarının gereği olarak bazı meslekler oldukça revaçta. Bunlar bankacılık ve finans bilgisayar, tekstil ve endüstri mühendisliği, reklam, iletişim vb., sosyal bilimlerin öneminin artmasıyla beraber sosyoloji, psikoloji, hukuk vb. meslek alanları oldukça iyi durumda.

MESLEKLER HAKKINDA BİLGİ TOPLAMA YOLLARI

Meslek Elemanları ile Görüşme ve Konferanslar,

İşyeri Gezileri, Gözlem ve İnceleme,

İş ve İşçi Bulma Kurumu (Meslek Rehberlik Merkezi)

Meslek hakkında yazılı kaynaklar (* Mesleklerle İlgili Basılı Malzemelerin Derlenmesi: Ülkemizde bu konuda hazırlanıp yazılmış basılı kaynak oldukça sınırlıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından hazırlanan “Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Rehberi” 1000’den fazla mesleği tanıtmaktadır.

MESLEKİ REHBERLİKTE ÖĞRENCİYİ TANIMA

Her zaman için en güzel meslek, bireyin özellik ve koşullarını en uygun olan onu en çok tatmin edecek olan meslektir. Kısaca bireye her yönden en uygun olan meslektir. Bunun için bireyin şu üç temel özelliği göz önüne alınmalıdır.

Kişilik Özellikleri

Yetenekleri

İlgileri

1) KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

4 Çift Temel Kişilik Özelliği

Dışadönük (D) – İçedönük (i) (İç dünya ile dış dünya arasındaki tercihleri belirler)

Duyumsama (Du) – Sezgiselik (S) Bilgileri nasıl, edindiđimizi belirler)

Düşünme (Dş) – Hissetme (H) (Karar verme sürecimizin göstergesidir)

Yargılama (Y) – Algılama (A) (Daha düzenli bir yaşam tarzı ile esnek bir yaşam tarzı arasında tercihimizi gösterir.)

Kişilik Özellikleri ve Meslekler

Dışa Dönük	İçe Dönük
-İnsanlarla çalışmayı severler	-Yalnızlığı daha çok tercih ederler
-Hareketli ve konuşkandırlar	-Çok fazla insanla konuşmak istemezler
-Düşündüklerini kolayca söyler	-Çekingendirler ve kolayca seslerini yükseltmezler.
-Kolay arkadaş edinir, çok insan tanırılar	Az insanla yetinirler
-Enerjilerini kolayca harcar ve yorulurlar	-Enerjilerini korumak eğilimindedirler
-Herkesten haber almayı severler	-Haber konusunda bekleme eğilimindedir.
-İlgi alanları geniştir	İlgi alanları sınırlıdır.
-Harekete geçtikten sonra düşünürler	-Harekete geçmeden önce düşünmeyi severler.
(Toplumdaki oranı % 75)	(Toplumdaki oranı % 25)

Dışa Dönükler: Dışarıya daha açıktırlar, konuşmak onlar için kolaydır. Diğer insanlarla çalışmayı ve oynamayı severler.

İçe Dönükler: Çekingendirler, az konuşurlar, kendi başlarına kaymaya ihtiyaç duyarlar.

Duyumsayanlar: Bu günde yaşarlar, gerçeklere güvenir ve pratik sorunlarla iyi başa çıkarlar; her şeyin belirli ve ölçülebilir olmasından hoşlanırlar.

Sezgisel Kiřiler: Yaratıcıdırlar, geleceğe yönelirler, olanakları düşlerler ve her şeyi daha iyiye görmeye çalışırlar.

Düşünenler: Mantık ve nesnel irdeleme yoluyla karar verirler, yüreklerinden ziyade kafalarını kullanırlar.

Hissedenler: Diğer insanları daha çok önemserler ve onların ihtiyaçlarını karşılamayı severler, kafalarından ziyade yüreklerini dinlerler.

Yargılayıcılar: Düzenli olmayı severler, projeleri bitirmek için çalışmaya başlarlar.

Algılayıcılar: Esnek olmayı severler, sürekli bilgi topladıkları için değişikliğe de açıktırlar.

Yetenek: Öğrenme gücü belli bir eğitimden yararlanabilme gücüdür. Yetenek doğuştan getirilen özelliklerin eğitim ve çevre etkisi ile geliştirilmiş kısmını ifade eder.

Yapılan işlerin karmaşıklık düzeyi arttıkça gerektirdiği yetenek düzeyi de artar.

Örnek: Müzik ve el sanatları gibi alanlarda ürünler arasında nitelik farkları olduğunu ve üstün kalitede eserler verebilmek için üst düzeyde yeteneğe sahip olmak gerekmektedir.

Yükseköğretim kurumlarında verilen eğitim genellikle sözcük, sayı, şekil gibi sembollerle ifade edilen kavramların öğrenilmesini ve bu kavramlarla akıl yürütülmesini gerektirmektedir. Böyle bir eğitimde başarılı olmak için gerekli yetenek türüne "Akademik Yetenek" adı verilmektedir.

Genel Akademik Yetenek; sözel yetenek, sayısal yetenek ve şekil-uzay ilişkileri yeteneği olmak üzere üç tür yeteneği içeren bir kavramdır. Yükseköğretim programında başarılı olmak için bu üç yetenekte gereklidir. Ancak belli programlardaki başarılar bunlardan biri veya ikisi daha fazla önemli rol oynar.

a) **Sözel Yetenek:** Sözcüklerle ifade edilmiş kavramları öğrenebilme, sorunları algılayıp çözebilme ve düşünceleri doğru, açık bir biçimde anlatabilme gücünü ifade eder. Sözel yetenek sosyal bilimlerde (Tarih, Coğrafya, Felsefe, Edebiyat, Sosyoloji, Psikoloji, Hukuk, Dil Bilimi, Halkla İlişkiler, Basın-yayın gibi) alanlarda gereklidir.

b) **Sayısal Yetenek:** Sayılarla ifade edilen problemleri çözebilme, sayısal kavramları daha çabuk öğrenebilme ve sayılarla akıl yürütebilme gücünü gösterir. Bütün temel bilimlerde (Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik, Astronomi gibi) aynı zamanda Tıp, Veterinerlik gibi sağlık bilimleri ve mühendislik alanında başarı için gerekli bir yetenektir.

c) **Şekil-Uzay İlişkileri Yeteneği:** Şekiller arasındaki benzerlik ve farklılıkları şekillerdeki değişimin temelindeki ilkeyi algılayabilme, düzlem üzerinde çizilmiş bir cisim üç boyutlu görebilme gücünü ifade eder. Bu yetenek İnşaat, Makine, Harita Mühendisliği, Mimarlık, Diş Hekimliği, Ressamlık, Heykeltıraşlık gibi alanlarda başarı için gereklidir.